

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K). — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogama:
„Naš kmečki dom“ in „Naša gospodinja“.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 43.

V Ljubljani, dne 23. oktobra 1913.

Leto XXVI.

Agrarni trust.

Čuden naslov smo dali današnjemu članku. Pojasniti ga moramo. Agrarni pomenja kmetijski od latinske besede ager — njiva. Zato čujemo o agrarni politiki, agrarnih zahtevah, agrarnih strankah. — Trust imenujejo Amerikanci najožjo zvezo velikih podjetij ene vrste; v trustu združeni rudokopi ali tovarne imajo enega ravnatelja nad seboj, ki določa, koliko in kaj bo ena tovarna izdelala. Podjetja, ki nočejo pristopiti k trustu, propadejo. Trust ima v svoji oblasti cene za blago in dere ljudstvo, kakor mu drago. V Evropi imenujemo zveze velikih podjetij kartele.

Dva zgleda! V Zedinjenih državah je bilo 2040 velikih železaren, preden se je začelo trustovsko gibanje, ki so imele med seboj 185 zvez. Žilavi Carnegie jih je spravil skupaj v trust; kar jih ni hotelo pristopiti, so vsled konkurence propadle. Zdaj deluje Carnegiejev trust nemoteno; v njem so združeni 1404 milijoni dolarjev (7020 milijonov kron). — Rockefeller je združil vsa petrolejska podjetja. V njegovi družbi je založenih 650 milijonov dolarjev (3250 milijonov kron).

Agrarni trust pomenja potemtakem zvezo poljedelcev, ki bi bila tako tesna in močna, da bi živino in kmetijske pridelke sama prodajala in jim sama določala cene, obenem pa vse, kar kmetijstvo rabi — stroje, orodje — skupno kupovala po najnižjih cenah. O takem trustu ni seveda ne duha ne sluha. V Avstriji imamo do 200 kartelov velikih podjetnikov; o kaki kmetijski zvezi za celo državo pa ni niti besede. Še za umetna gnočila ni bilo

mogoče urediti, da bi se skupno kupovala. Pa čemu naj to še dalje razkladamo? Saj ve vsak kmetič, da sam zase prodaja in zase kupuje, in da je obkrožen navezan na ceno, ki mu jo določajo drugi.

Zdaj pa primerjajmo s tem besede liberalnega poslanca Višnikarja v deželnem zboru meseca oktobra 1910: Jaz mislim, da je največji kartel v Avstriji agrarstvo, ki ima največjo moč v Avstriji in odločuje vso avstrijsko politiko. — Dr. Triller je pa ravno takrat rekel: Nikarite pozabiti, da je najhujši gospodarski trust agrarni trust. Resnica je, da v tej zbornici, odkar ima večino v njej Slovenska Ljudska Stranka, ne slišimo drugega, kakor neprestano hujskanje kmeta proti vsem drugim stanovom.

Po dr. Trillerjevih in Višnikarjevih besedah so torej naši kmetje združeni v mogočno zvezo, v ogromen agrarni trust, ki ima vso gospodarsko moč v rokah. Ne judovski kapitalist, ki ima trge velikih mest v rokah, ne veliki mesarski podjetnik, marveč ta agrarni trust določa potemtakem cene živini. Žitu in moki ne nastavljajo torej ogradni judje — lastniki ogromnih mlinov — cen, marveč agrarni trust. Mleku, maslu, piščancem, lesu, otrohom, senu itd. gospodari samo agrarni trust, ta strašna pošast, ki odločuje vso avstrijsko politiko, kakor pravi Višnikar.

Zdaj pred volitvami je treba obnoviti te besede; kmetje naj si jih dobro zapomnijo, ko pride mednje liberalni agitator. Gospodarskega trusta pač ni

majo, saj so ravno kmetje izmed vseh stanov gospodarsko najmanj združeni med seboj. Pokažejo naj pa trust svojega verskega, narodnega in stanovskega prepričanja. Ta zveza naj izpriča, da pri deželnozborskih volitvah z liberalci ne bo kupčije.

Naravnost občudovanja je vredna predrznost, s katero se držnejo vkljub svoji odkriti kmetu sovražni politiki, vkljub temu, da lažejo o njem in ga obrekujejo kot oderuha, stopiti predenj in zahtevati od njega glasove za svojo stranko. Kmet, ki gre z njimi, je sovražnik svojega stanu. Če da svoj glas pri volitvah liberalcem, potrjuje s tem, da imajo liberalci prav, če govore o kmečkem oderuštvi, vdinja se za sužnja svojim obrekovalcem in sovražnikom in razdira prepotrebno edinost med kmeti.

Za naše ljudstvo se ne bojimo. Revni vinogradnik, ki bi mu liberalci radi naprtli vinski davek, naš živinorejec, ki mu hočejo odpreti meje, da bi okužena tuja živina izpraznila njihove hleve, kmet, ki izkuša, da bi pri prodaji lesa ne imel on nobene besede, bo odgovoril meseca decembra ob volitvah jasno in kratko, kakšen je agrarni trust. Za košček kruha se mora pehati od zore do mraka; z največjo težavo se drži na rodni zemlji, s strahom gleda, kako mu najboljše moči pobira Amerika, pa naj bi se dal zmerjati, da je med oderuški kartelisti najhujši in najnevarnejši. Čim bolj ga napadajo, tembolj tesno se bo združil s svojimi tovariši in pod zastavo S. L. S. ob volitvah podrl sovražne lažnike in obrekovalce.

Deželnozborske volitve na Kranjskem.

Kdo sme voliti v razredu kmečkih občin, oziroma mest in trgov.

Volilske imenike za splošni volilski razred in volilski razred kmetijskih občin, oziroma mest in trgov sestavijo župani po krajevnih občinah.

V ta namen dobe župani od c. kr. okrajnih glavarstev vse potrebne tiskovine. Sestaviti je dvoje vrst volilnih imenikov, eno za splošni volilski razred, drugo pa za volilski razred kmetijskih občin, oziroma mest in trgov.

Pri sestavljanju volilskih imenikov za volilski razred kmetijskih občin kakor tudi mest in trgov je vzeti za podlago imenike občinskih volilcev, ki so bili pri zadnji volitvi občinskega zastopa veljavno popravljeni.

V tem volilskem razredu volijo namreč vsi samopravni avstrijski državljani moškega spola, ki so dopolnili 24. leto starosti, niso niti izvzeti niti izključeni od volilne pravice in imajo po občinskem redu pravico voliti občinski zastop v prvem ali drugem razredu brez ozira na njihov davek, (četudi plačujejo samo par vinarjev dokladam podvrženega davka), od onih pa, ki imajo pravico voliti občinski zastop v tretjem razredu — samo tisti, ki plačujejo vsaj 8 kron državnega direktnega davka. Pri volilcih v volilskem razredu kmetijskih občin kakor tudi mest in trgov se ni ozirati na njihovo redno stanovanjsko; če so torej vpisani v imeniku občinskih volilcev, imajo pravico voliti v volilskem razredu kmetijskih občin, oziroma mest in trgov, četudi zunaj občine redno stanujejo.

Iz imenikov občinskih volilcev je torej črtati:

1. ženske osebe;
2. juridične osebe, (družbe, društva, korporacije, zavode itd.);
3. osebe, ki so občani tudi drugih občin na Kranjskem in imajo v kaki izmed teh drugih občin svoje redno stanovanjsko, odnosno če nimajo nikjer na Kranjskem rednega stanovanjskega, pa plačujejo v kaki drugi občini na Kranjskem več direktnega davka;
4. iz tretjega razrede vse one, ki plačujejo manj kot 8 kron direktnega davka;
5. slednjič je črtati vse one, ki so od zadnjih občinskih volitev izgubili volilno pravico, nasprotno pa na novo vpisati vse one, ki so volilno pravico ta čas pridobili.

Kdo sme voliti v splošnem volilnem razredu.

V imenik volilcev splošnega volilskega razreda je sprejeti vsako osebo moškega spola, ki je spolnila 24. leto svoje dobe, ki ima avstrijsko državljanstvo, ni niti izvzeta, niti izključena od volilne pravice — kakor kasneje navedeno, — in ima v občini na dan, ko se razpiše volitev, vsaj eno leto svoje stanovanjske. Na davek, ki ga morda

plačuje, se ni ozirati v tem volilskem razredu.

Ureditev volilskih imenikov in izpostavljanje javnosti na vpogled.

Oboje volilske imenike splošnega volilskega razreda in volilskega razreda kmetijskih občin, oziroma mest in trgov, je sestaviti takoj, ko prejmejo župani tiskovine od c. kr. okrajnih glavarstev, in jih urediti po abecednem redu.

Napravijo naj se v treh izvodih, od katerih naj se po en izvod pošlje takoj c. kr. okrajnemu glavarstvu v pregled. Ko vrne c. kr. okrajno glavarstvo volilske imenike, je te razgrniti v občinskem uradu vsakemu na vpogled. Istočasno je objaviti to razgrnitev z dostavkom, da se smejo zoper imenik vlagati ugovori tekom 8 dni, pričenjajočem se z dnem izvršene objave.

Po en izvod vsakega volilskega imenika mora župan potem predložiti c. kr. okrajnemu glavarstvu.

Volilna pravica.

Splošni predpogoji za volilno pravico v vse volilske razrede so:

1. Avstrijske državljanstvo.
2. Samopravnost. Izvzeti so torej vsi, ki so pod očetovsko ali varuško oblastjo ali pa pod kuratelo.
3. Moški spol.
4. Dopolnjene 24. leto starosti.

Kdo ne sme voliti.

Izključene od volilske pravice so osebe, ki so bile obsojene na kazen radi kaknega hudodelstva ali pa prestopka po tatvini, nezvestobi, ali po deležnosti teh prestopkov, ali vsled goljufije. Razen tega so izključeni tudi oni, ki so bili kaznovani zaradi prestopka zakona z dne 26. januarja 1907, drž. zak. št. 18, v varstvo volilne svobode v državni ali deželni zbor, ako še ni poteklo že 6 let od dneva prestane kazni.

Volilci smejo svojo volilno pravico v vseh navedenih volilskih razredih spolnjevati samo osebno, tedaj ne po poblaščenju. Kdor ima volilsko pravico v volilskem razredu mest in trgov, ne sme voliti v volilskem razredu kmetijskih občin.

Občan več občin izvršuje svojo volilsko pravico samo v občini svojega rednega stanovanjskega, in če v nobeni občini na Kranjskem nima rednega stanovanjskega — pa tam, kjer plačuje največ direktnega davka. Volilna pravica v volilskih razredih mest in trgov ter kmetijskih občin ne izključuje volilne pravice v splošnem volilskem razredu, to je, kdor voli v volilskem razredu kmetijskih občin, oziroma mest in trgov, voli tudi v splošnem volilskem razredu.

Ugovori proti volilskim imenikom.

Zoper volilske imenike smejo tisti, ki imajo pravico voliti v dotični volilski skupini, pri županu ustno ali pisмено vlagati ugovore o tem, da so se v volilski imenik vpisale osebe, ki nimajo pravice, ali da so se iz njega izpu-

stile take osebe, ki imajo pravico voliti. Župan mora v treh dneh ugovore predložiti c. kr. okrajnemu glavarstvu v rešitev.

× × ×

Zaupniki S. L. S., preberite to-le!

Izvedeli smo, da je neko okrajno glavarstvo izdalo na podrejeno županstvo navodilo, da se sprejmejo med volilce kmečke skupine samo oni občinski volilci prvega in drugega razreda, katerim je predpisanega vsaj 8 K direktnega davka. Ta glavarški pouk je popolnoma nepravilen in napačen in da nasprotuje jasnemu besedilu postave, ki pravi, da se ima med deželnozborske volilce kmečke skupine sprejeti vse občinske volilce prvega in drugega razreda, ne glede na višino predpisanega davka.

Vsi naši volilci, zaupniki in agitatorji naj pazijo natančno, da se v volilске imenike kmečke skupine sprejmejo vsi občinski volilci prvega in drugega razreda, ne glede na višino predpisanega jim davka, in če bi jih katero županstvo izpustilo, naj skrbijo volilci in naši zaupniki, da se pravočasno reklamirajo vsi naši možje, ki bi se jih izpustilo, češ da ne plačujejo 8 K direktnega davka. Zadošča za vpis volilski imenik kmečke skupine, da plačuje občinski volilec drugega razreda tudi samo 1 vinar direktnega davka.

Izvedeli smo z druge strani, da pošiljajo okrajna glavarstva tiskovine in pole za sestavo volilskih imenikov, v katerih je naveden cenzus 8 K, kakor da bi se smeli v volilski imenik kmečke skupine sprejeti samo tisti, ki plačujejo 8 K direktnega davka. Te tiskovine so zastarane in protiposiljavne ter imajo služiti samo v statistične namene.

Pouk objavljen v »Občinski Upravici« in v sobotni številki »Slovenca« je edino pravi.

Zvedeli smo, da je deželna vlada že izdala na okrajna glavarstva ukaz, da napačne pouke na župane prekličejo in pravilna nova navodila izdajo.

× × ×

»Zakon v varstvo volilne in zborovalne svobode« in »Poduk za letošnje deželnozborske volitve« sta tiskana. Dobita se v tajništvo Slovenske Ljudske Stranke v Ljubljani. Poslopje »Ljudske posojilnice«, II. nadstropje.

Zaupniki! Agitatorji! Na delo za častno zmago Slov. Ljudske Stranke! Sežite po knjigah »Poročilo deželnega odbora« in »Dejanja govore«, kjer je popisano ogromno delo in velike zasluge Slovenske Ljudske Stranke za našo deželo in naše ljudstvo! Brošuri se dobijo v »Katoliški Bukvarni« ali pa v tajništvo Slov. Ljudske Stranke v Ljubljani.

Liberalci že lažejo! Po Gorenjskem raznašajo vesti, da je cesar razgnal deželni zbor na vse vetrove zaradi raznih krivd. To je nečuvena laž. Res je, da

je vlada na željo naše stranke deželni zbor razpustila zato, ker je njegova doba potekla. Kranjski liberalci so naravnost iz sebe in vsi obupani, ker stoji naenkrat praznih rok pred volitvami in nimajo drugega pokazati od vseh zadnjih šestih let kakor na cente težke in na vatlje dolge laži!

Političen pregled

KRŠČANSKO-SOCIALNA ZMAGA NA DUNAJU.

Na Dunaju so imeli pretekli torek, dne 14. oktobra, državnozborske volitve v II., takoimenovanem Leopoldovem okraju. Zmagal je krščansko-socialni kandidat dr. Mataja, ki je dobil 9015 glasov, propadel je pa socialni demokrat Elders z 8455 glasovi. Do sedaj so imeli v tem okraju socialnega demokrata za državnega poslanca.

AVSTRIJSKA ARMADA SE POVEČA.

Avstrijsko in ogrsko ministrstvo sta se dolgo časa posvetovala, kako bi rešila vprašanje o povišanju števila rekrutov za našo vojsko. Vojni minister je zahteval še 60.000 novih rekrutov nad sedanjim številom. Sedaj sta se vladi vendarle zedinili in bosta predložili avstrijskemu in ogrskemu parlamentu nov vojaški zakon, po katerem bomo dobili vsako leto 31.000 novih rekrutov. Vlada pravi, da ne bo treba potov za vsako malenkost skupaj klicati rezervistov, kar je na veliko škodo ljudstva in države.

IZSELJEVALNA DRUŽBA V KANADO ZAPRTA.

Izseljevalna družba Canadian-Pacific je bila pretekli teden zaprta od avstrijske vlade. Imela je po celi Avstriji velike agentske pisarne in izvajala avstrijske fante v Kanado v Severni Ameriki. Vojaške oblasti so dognale, da je samo v 10 mesecih ušlo po njenem posredovanju nič manj kakor 112.000 vojaščin podvrženih fantov v Ameriko. Če bi šlo tako naprej, bi bila naša država v 20 letih brez vojakov, ker bi ušlo vse v Ameriko.

Listek

V deveti deželi.

(iz angleščine po Rider Haggardu prevel I. M.)

(Dalje.)

To njegovo pripovedovanje so stari gospodje kar z odprtimi usti požirali. Izjavili so, da je v njegovih besedah dosti resnice, ker je po njihovem modroslovju razmotrivanje lepega učinkovalo na duha nekako tako kakor zdravilni vplivi solnca in zraka na telo. Zbok tega je kaj verjetno, da bi se znali malo hitreje učiti zvezdskega jezika, če bi imeli primerne učitelje.

Druga ugodnost je tudi ta, ker bi z ozirom na to, da so ženske že po naravi zgovorne, imeli izvrstno vajo pri praktičnem učenju.

Vsemu temu je Tomič resnobno pritrjeval in stari gospodje so se poslovlili zagotavljajoč ga, da imajo nalogo ozirati se na vse naše želje in da ugodijo našemu mnenju, če bo le mogoče.

Predstavlajte si zbok tega začudenje pa nevoljo od mene in upam in mislim tudi od Vojnoviča, ko smo nasledaje jutro pri vstopu v sobo, kjer smo navadno imeli šolo, našli mesto svojih častitljivih učiteljev tri najlepše mlade ženske, kar jih je bilo mogoče najti v Milozi — in to se nekaj pravi — ki so zardele, se nasmejale ter nam dale razumeti, da je njihova naloga nadaljevati naš poduk. Šele tedaj, ko smo se iznenadeni debelo spogledovali, se je zdelo Tomiču umestno obrazložiti nam, da mu je eden naših starih učiteljev prejšnji večer izjavil, da je neobhodno potrebno, da nas nadalje podučuje drugi spol, da pa je medtem čisto pozabil nato. V svoji zadregi sem se obrnil do Vojnoviča za svet v tako važni zadevi.

»No,« je rekel, kakor vidiš, so dekleta tukaj, ali niso? Ako jih pošljemo nazaj, ali se ti ne zdi, da bi žalili njihova čutila, kaj? Človek ne sme biti surov, kaj?«

Medtem je bil Tomič že pričel pouk z najzaloš izmed vseh treh, jaz pa sem vzdihnil in se udal. Tisti dan je šlo vse prav dobro; mladenke so bile v resnici prav spretni in kadar smo naredili kak pogrešek, so se le nasmejale. Nikdar nisem videl Tomiča, da bi bil kdaj popreje tako pazljiv in celo Vojnovič je bil videti, kakor da se je z poživljeno vnetostjo lotil učenja. Jaz pa sem si mislil: »Oj, mar bo vedno tako šlo?«

Drugi dan smo bili mnogo bolj živi in naše delo je bilo prijetno namešano z vprašanji o naši domovini, kakšne so ženske tam itd. Na vse smo seveda odgovarjali v zvezdsčini, kolikor smo pač mogli. Slišal sem Tomiča, ko je svoji učiteljici zatrjeval, da je njena lepota v primeri z ono evropskih krasotic kakor solnce proti luni; učiteljica pa je zmajala z glavo ter rekla, da je zgolj preprosta učiteljica in nič drugega in da ni lepo od njega, ker se »tako iz nje norčuje«. Nato smo imeli pevsko uro in reči moram, da je bilo petje prav lepo, naravno in neafektirano. Zvezdske ljubavne pesmi so prav ganjlive.

Tretji dan pa smo si bili že čisto domači. Tomič je pripovedoval svoji zali učiteljici nekatere svoje prvotne ljubavne zgodbe in ona je bila tako ganjena, da mu je tudi ona pomagala vzdihovati. Jaz sem se razgovarjal s svojo učiteljico, veselo, modrooko deklico, o zvezdski umetnosti; pri tem sem opazil, da ni nikoli čakala priložnosti, da bi mi vrgla kakega ščurka po hrbtu; v drugem kotu pa sta Vojnovič

in njegova učiteljica razpravljala o velikih vzgojnih načelih, kakor sem se mogel prepričati, dasiravno na poseben način. Dekle je namreč ponavljalo z mehkim glasom besedo »roko« in Vojnovič jo je prijel za roko; besedo »oči« in on ji je pogledal globoko v rjave oči; besedo »ustnice« — a ravno v tem trenutku mi je moja mladenka vrgla zopet ščurka po hrbtu ter smeje letela od mene.

Če je kaka stvar na svetu, ki se mi gnjusí, so to gotovo ščurki; in tako sem ves ozlovoljen in vendar smejoč se zbok njene predrznosti vzel blazino, na kateri je sedela, ter jo vrgel za njo. Lahko pa si predstavljate mojo sramoto, mojo grozo in nesrečo, ko so se prav tedaj odprla vrata in v sobo je stopila Nilepta v spremstvu le dveh stražnikov. Blazine sicer nisem mogel nazaj poklicati — zgrešila je medtem dekleta pa zadela enega stražnikov — a kakor bi trenil sem se skušal, seveda nerodno, delati, kakor da bi je ne bil zagnal jaz. Tomič je zdajci prenehal s svojim vzdihovanjem ter začel na vse grlo lomiti svojo zvezdsčino, Vojnovič pa je jel žvižgati in prav neumno gledati. Uboga dekleta so bila kakopak kakor onemela.

Pa Nilepta! Vzravkala se je, da je bila naposled videti še večja od velikih stražnikov, obraz pa ji je najpoprej zardele, nato pa prebledel kot zid.

»Stražnika,« je rekla s tihim, udušenim glasom ter pokazala na lepo nezavestno žensko, »usmrtila mi tisto žensko.«

Vojaka sta se malo obotavljala spričo tako nepričakovanega povelja.

»Ali mi bosta izvršila povelje,« je izpregovorila vnovič z istim glasom, »ali ne?«

Nato sta se s privzdignjenima palicama približala dekletu. Tedaj pa se je bil Vojnovič že zopet zavedel in je izpoznal, da se hoče cela komedija izpremeniti v žaloigro.

»Nazaj!« je rekel s srditim glasom ter stopil pred prestrašeno deklo. — »Sram te bodi, kraljica, sram te bodi! Ne smeš je usmrtiti!«

»Brez dvoma imaš dober vzrok, da jo skušaš čuvati. Iztežka bi mogel narediti kaj manj častnega,« je odvrnila razkačena Nilepta; »pa ona mora umreti — mora umreti,« in zacepetala je s svojimi malimi nogami.

»Pa dobro,« je odgovoril, »potem tudi jaz ž njo umrjem. Tvoj služabnik sem, kraljica; stori z menoj, kakor ti je pač drago.«

In priklonil se ji je ter uprl svoje bistre oči zaničljivo v njen obraz.

»Lahko bi dala tudi tebe usmrtiti,« je odgovorila, »ker se tako norčuješ iz mene.«

Ker pa je gotovo čutila, da je bila premagana in ker — kakor mislim — ni vedela, kaj bi drugega storila, da se je tako zjokala in bila v svoji strastni nesreči tako kraljevska, tako ljubka videti, da sem kakor sem tudi že star, v resnici zavidal Vojnoviča, ko jo je

pri tem podpiral. Če se upošteva, kaj se je bilo pravkar zgodilo, je bilo res nekam čudno videti, ko jo je držal v svojih rokah — in prav ta misel je bržčas šinila tudi Nilepti v glavo, kajti iznenada se mu je izvila iz rok in odšla iz sobe, pustivši nas v silnih skrbeh.

(Dalje prih.)

Nesrečen teden.

Pretekli teden je bil eden izmed najbolj nesrečnih tednov v celem letu. Zgodile so se tri velikanske nesreče: na morju, pod zemljo in v zraku.

Velika nesreča na morju.

Že v zadnji številki smo poročali o veliki nesreči, ki je zadela v Atlantskem oceanu izseljeniško ladjo »Vulturno« ravno na sredi morja med Evropo in Ameriko. Na ladji je bilo, kakor se je dozdej dognalo, vsega skupaj 657 ljudi. Zgorelo oziroma utonilo je pri tej nesreči 136 ljudi, rešilo se jih pa 521, katere so spravili na pomoč došli parniki na svoje ladje in jih odpeljali deloma v Ameriko, deloma v Evropo.

Požar je užgal, kakor so sedaj dognali, neki sod olja, ki se je v bližini ladijskih kotlov naenkrat užgal in povzročil to veliko nesrečo.

Neki nemški izseljenec, po imenu Trintepsl, ki se je vozil z »Vulturnom«, je skočil v morje in plaval več ur, predno so ga rešili. Ta pripoveduje o nesreči sledeče: Dne 11. oktobra ob 6. uri zjutraj smo naenkrat slišali znamenje, da gori. Hitro so nas spravili s postelji in poslali na krov. Tam so nam razdelili rešilne pasove in nam povedali, naj se pripravimo na vse. Otroci in ženske so se zelo prestrašili in začeli jokati. Požar je postajal vedno hujši, začeli so goreti tudi notranji prostori ladje. Okoli 10. ure zjutraj je ukazal kapitan, naj se izpusti v morje rešilni čoln. Ukazano je bilo, naj se izpuste v čolne le otroci in ženske, a kljub povelju je bilo v čolnu največ meških. Ko so čoln izpuščali v morje, je tako močno zadel na ladjo, da se je razbil in so utonile vse osebe, ki so se v čolnu nahajale. Moštvo je medtem poizkusilo izpustiti drugi čoln v morje. Tudi v tem čolnu je bilo več moških kakor žensk. Morje je bilo zelo nemirno. Tudi ta čoln se je razbil in so utonili vsi, ki so se v njem nahajali. Pripravili so še tri čolne, a ni bilo več reda. Vrvi so se potrgale, in ljudje, ki so se v njih nahajali, so padli v morje, kjer so utonili. Ostale vrvi so porzali, tako da niso mogli nobenega čolna več v morje izpustiti. Ko smo zagledali na pomoč došlo ladjo »Karmanijo«, smo si rekli: »Vsi smo rešeni!« Kapitan je nato ukazal, da stopijo ženske in otroci na eno, moški pa na drugo stran krova. Krov je postal vedno bolj vroč, otroci so jokali, ženske blaznele in se objemale. Ko je švignil plamen še na krov in so kotli počili, sem skočil v morje, ker sem znal dobro plavati. Kako so me iz morja potegnili, ne vem.

Nesrečo poveča še okolščina, da so se ob rešitvi člani posameznih rodbin popolnoma raztrgali in razdelili na več ladij, tako da se člani ene in iste rodbine vozijo deloma v Evropo in deloma v Ameriko. Nihče ne vé, kaj da je z njegovimi otroci, če še žive ali ne.

Strašen požar v jami.

V Kardifu, enem najvažnejših rudnikov na Angleškem, so se vneli dne 14. oktobra plini in s strašnim pokom eksplodirali. Plini so se vneli kmalu po 7. uri zvečer. Malo prej se je pa peljalo v rove 900 rudarjev. Nastal je strašen pok, hujši kot grom in potresel ves rudnik. V jami je nastal velik požar in iz rogov so se valili velikanski črni oblaki dima, ki so vse rove zamašili. Rudarji so bežali v najbolj oddaljene rove, da bi ušli plamenom, ki so jim grozili prestežki pot. Komaj se je raznesla vest, da so rudarji odtrgani pod zemljo od sveta, se je zbrala okoli rudnika velikanska množica žen in otrok, ki je jokala in objokovala smrt ponesrečencev in roditeljev.

Kmalu nato so se začela rešilna dela. Prišli so ognjegasci in policija; udrli so v rove in začeli reševati in na solnce spravljati žive, ranjene in mrtve. Ponoči so rešili 487 mož in jih privlekli žive na zemljo. Privlekli so pa na dan tudi 150 mrličev. Bili so grozno razmesarjeni. Veliko jih je vrgla eksplozija do vrha rogov in jim odtrgala roke, noge, glavo. Trupla, ki so jih privlekli iz jame, so bila tako razmesarjena, da jih ni bilo mogoče spoznati. Rovi so zelo globoki in leže 455 metrov pod zemljo. Rešilna dela so bila strašno težavna. Po nekaterih rovih so kanarčki, katere so rešitelji v rove spustili, v par minutah poginili, znamenje, da so rovi po plinih zastrupljeni in rešitelji so se morali vrniti. Po drugih krajih je eksplozija posula pota z rušjem in kamenjem, da je bil vhod nemogoč. V rudniku je še zaprtih kakih 540 rudarjev, ki so izgubljeni, ker ne morejo do njih.

Strašna nesreča v zraku.

Tretja velika nesreča se je pa zgodila na Nemškem, in sicer v zraku, kjer je 28 vojakov zgorelo.

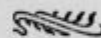
V Nemčiji so namreč zgradili dozdej 21 vojaških zrakoplovov po načrtu grofa Zeppelina. Ti zrakoplovi so stali več milijonov. Imajo pa eno napako, da se ne morejo braniti proti viharjem in eksploziranju plina, ki jih goni.

Dne 17. oktobra so spustili v Johannes-talu pri Berlinu zopet tak zrakoplov v zrak, da bi ga preizkusili. V zrakoplovu je bilo 28 oseb. Zrakoplov se je dvignil ob 10. uri zjutraj v zrak in se dvignil 200 metrov visoko. Ob 1/4 11. uro se je zaslišal v zraku velikanski pok in kar naenkrat je bil ves zrakoplov v ognju. Zrakoplov je eksplodiral in začel padati z neznansko brzino na tla. Ko je padel na tla, so prihiteli od vseh strani zdravniki, a niso imeli veliko opravka. Skoro vsi, ki so bili v zrakoplovu, so prileteli mrtvi, ožgani na tla. Večinoma so bili višji častniki in mašinisti.

Ko so prihiteli na kraj nesreče ognjegasci, so našli le razvaline ponosnega

zrakoplova. Pod razvalinami so se nahajala mrtva trupla, ki so jih pozneje prenesli na nosilnicah v lopo, kjer je bil shranjen zrakoplov. Rešilna dela so bila zelo otežkočena po razbeljenih žicah in po gorečih delih zrakoplova. Neki ranjenec je klical obupno, bolešno na pomoč! Kmalu nato je izdihnil v strašnih bolečinah svojo dušo. Neki drugi ponesrečenec je še nekoliko dihal, ko so ga izpod razvalin potegnili, a je kmalu mrl. Nekemu drugemu ponesrečencu so popolnoma noge odgorele in je med potjo umrl. Po eksploziji se je videlo le še železno ogrodje; goreče cunje padajo na tla; za ogrodjem padajo trupla na zemljo. Bolečine ponesrečenih so morale biti strašne, ker so se v zraku zvijali in s plamenom goreli. Neki častnik je klical neprestano na pomoč. Niso mu mogli v zraku pomagati... Strašen je bil pogled na kapitana ponesrečenega zrakoplova poročnika Frejerja. Roki držita krčevito železno ogrodje, čepica iz usnja pokriva glavo brez dvoma, da mu čuva glavo proti plamenu. Roki sta popolnoma sežgani, truplo tudi. Ponesrečenci so bili vsi strašno opečeni. — Ko so peljali težko ranjenega barona Biela v bolnišnico, je v strašnih bolečinah klical: Ubijte me! Ubijte me! — Umrlo je vseh 28 oseb, deloma že v zraku, deloma na tleh.

Ta Zeppelinov zrakoplov je bil največji do zdaj zgrajeni Zeppelinovec; dolg je bil 160 metrov; širok 16'5 metra. Namenjen je bil mornarici in so ga nameravali v Kiel poslati. Imel je dve gondoli z dvema motorjema, katerih vsak je izvajal 205 konjskih sil; torej so vsi štirje motorji izvajali 820 konjskih sil. Bil je najmočnejši in najhitrejši zrakoplov na svetu.

Gospodarske vesti.

Kmetijsko-poučni tečaji.

Kmetijsko-poučne tečaje, ki so se tako udomačili med našim ljudstvom, bo prirejal deželni odbor tudi letošnjo zimo. Tozadevni tečaji bodo trajali po en dan, dva do tri ali več dni, kakor bo to primerno krajevnim potrebam in razmeram. Predavalo se bo v prvi vrsti o kmetijskih stvareh, kakor o živinoreji, prašičereji, mlekarstvu, namakanju, osuševanju in gnojenju travnikov, o sadjarstvu, vinarstvu in kletarstvu, o prvi pomoči in higijeni pri živini. Ravnotako se bo upoštevalo želje po predavanjih o ljudski higijeni, o hranilnicah in posojilnicah ter o ostalem združništvu, o občinskih posredovalnih uradih, zemljiški knjigi, testamentu, o upravi in ustavi itd.

Prošnje za prireditev takega tečaja je vlagati pri deželnem odboru najkasneje do 1. novembra t. l. V prošnji naj bo navedeno, kateri predmeti, po možnosti tudi kateri dnevi bi bili pripravni krajevnim potrebam. Navesti je tudi prostore, v katerih se bo tečaj vršil, za kar so najpripravnejše društvene dvorane, če teh ni, šolske sobe, načelno pa se tak tečaj v gostilni ne vrši. Za ne-

delje in praznike je po možnosti tudi navesti, kdaj se v dotičnem kraju vrši ta čas služba božja.

Gospodarska šola.

Razvoj slovenskega kmetijstva zahteva tudi sposobne upravne oblasti, ker se jim je delo ne samo pomnožilo, ampak tudi otežilo. Kaj je bilo n. pr. včasih treba znati županu na deželi? Zadostovalo je, da je znal pisati in brati; parkrat na leto je šel na glavarstvo, kjer so se reševali občinske zadeve kar ustno, mnogokrat seveda v škodo kmeta. In kaj mora danes župan vse vedeti? Niti od daleč ne zadostuje, da je dober gospodar in pošten mož. Poznati mora najprej vse upravne oblasti in inštanice od žandarjev notri do ministrstev; biti mora trgovec, da pravilno gospodari z občinskim premoženjem in da more sodelovati pri domači hranilnici in posojilnici; ob skupnih naročilih ali podporah občanom mora biti župan štacunar, ki tehta in meri ter razdeljuje in dela račune. Kot župan mora poznati vse vrste davkov, ki jih občani plačujejo in poznati mora vse vire občinskih dohodkov; biti mora boljši ko vsak davkar, če hoče varovati koristi občine in občanov. Župan mora biti nadalje ne samo advokat cele občine, ampak tudi sodnik, ki v mirovnih sodiščih deli pravico. In zraven mora biti še živinozdravnik, da pomaga v nesreči.

Zdaj pa primerjajmo s to množino zahtev na znanje župana in občinskih odbornikov izobrazbo, ki jo prinese kmečki mladenič iz ljudske šole. Vprašaj najenostavnejše stvari iz domače uprave in zadel bo deš na popolno nepoznanje vsega, kar ga neposredno obdaja. Gotovo mnogokrat temu niso krivi učitelji, ampak šola sama in njen ustroj.

Deželni zbor kranjski je hotel od pomoči nedostatkom ljudske šole in je zato na predlog dr. J. Kreka že leta 1912 sklenil, da naj se ustanovi na deželni trgovski šoli v Ljubljani poseben tečaj: Gospodarska šola, ki naj izpopolni splošno izobrazbo kmečkih udeležnikov ter jih vzgaja za razumne občane, ki bodo kdaj pozneje zmožni občinski odborniki in morebiti županje ravno zato, ker bodo imeli dovolj zadenve izobrazbe.

Posebno važnost je pri sprejemanju polagati na to, da prihajajo v šolo le kmečki mladeniči, ki bodo ostali doma na posestvu svojih starišev. Da se to omogoči, se je šola določila samo na pet zimskih mesecev, ko vse poljsko delo počiva: od 1. novembra do konca marca.

Poučevalo se bo: 1. Slovenski jezik in spisje. 2. Računstvo in knjigovodstvo. 3. Domoznanstvo. 4. Ustava in uprava. 5. Kmetijstvo. 6. Trgovsko in obrtno pravo. 7. Civilno in kazensko pravo.

Za primer naj navedemo tukaj-le podrobnosti iz predmeta: Ustava in

uprava. 1. Ustava. Na kratko se bo pojasnilo razmerje med avstrijsko in ogrsko državno polovico. Skupne zadeve in nagodba. Ustava v avstrijskem državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel. Cesar in parlament. Državna zakonodaja. Deželna avtonomija in deželni zbori. Občinska samouprava. — 2. Pravosodje. Civilno pravosodje. — Uredba in pristojnost sodišč, pravdne stranke, sodno postopanje, pravni leki, nesporno postopanje in izvršilno postopanje. — Kazensko postopanje. Stranke v kazenski pravdi, uvodno postopanje, glavna razprava, pravni leki in izjemna sodišča. — 3. Uprava. Organi javne uprave. 1. Državni upravni organi. Sestava in delokrog ministrstev, najvišjega računskega dvora, političnih deželnih oblastev, političnih okrajnih oblastev, finančnih ravnateljstev, deželnih, okrajnih in krajnih šolskih svetov. 2. Avtonomni upravni organi. Deželni odbor, občinski odbori, občinska starešinstva in županstva, gospodarski odbori, okrajni cestni odbori, zdravstveno okrožni zastopi. Kmetijske stanovske zadruge. — Predmet javne uprave. 1. Pregledno naj se razlagajo lovski zakon, vodopravni zakoni, postopanje pri zagrajevanju hudo-urnikov (prošnje za državne in deželne podpore), istotako pri melioracijah in agrarnih operacijah; gozdni zakoni, obširneje cestni zakoni. Šolski zakoni. 2. Občinsko gospodarstvo (občinski red), zdravstvena služba občine, ubožna preskrba, državljanstvo in domovinske pravice. 3. Poselski red, zavarovanje proti nezgodam in boleznim, stavbena in požarna policija. Vojni zakon (le najvažnejše točke, zlasti glede olajšav posestnikom podedovanih kmetij, podpore rezervistom, oziroma družinam). Shodni in društveni zakon. — 4. Finančna veda. Proračuni javnopravnih organov (potrebščina, pokritje). Davki, doklade in naklade (užitnina), pristojbine. Carina in carinska politika. Način posojil javnopravnih korporacij.

Pogoj za sprejem v šolo je neomadeževano življenje, dovršena ljudska šola in 16. leto starosti. Plačati je le 5 K vstopnine, šolnine pa nobene. — Zglašati se je do 1. novembra pri ravnateljstvu slovenske trgovske šole v Ljubljani, ki daje tudi sicer vsa pojasnila.

Ker bo Gospodarska šola brez dvoma velike važnosti za naš kmečki naraščaj, priporočamo, da premožnejši posestniki, ki zmorejo stroške, pošljejo svoje sinove na ta izobraževalni tečaj.

Dom in svet.

Volilci Slovenske Ljudske Stranke v Ljubljani in v ljubljansk¹ okolici! Prihitite vsi v nedeljo, dne 28. oktobra, točno ob 10. uri dopoldne v veliko dvorano »Uniona« (Frančiškanske ulice) v

Ljubljani. Slovenska Ljudska Stranka priredi za svoje volilce velik shod, na katerem govore deželni glavni kranjski dr. Ivan Šusteršič, državni poslanec Fran Povše in deželni odbornik dr. Evgen Lampe. V nedeljo zjutraj vsi v Ljubljano v veliko dvorano »Uniona«!

Somišljeniki, na delo za »Domo-ljuba«! Z mnogih strani, zlasti pa iz Dolenjske, smo dobili sporočilo, da se še dobi mnogo naših ljudi, ki bi si radi naročili naš list, pa si ga sami ne utegnejo ali pa ne znajo naročiti. Takim in enakim našim ljudem naj zopet priskočijo na pomoč naši somišljeniki ter naroče zanje »Domo-ljuba«. In da jim bo delo tem bolj olajšano, dovolimo vsakemu novemu naročniku, ki bo že sedaj plačal »Domo-ljuba« v znesku 3 kron za leto 1914., da bo dobil vse številke tekočega leta zastonj, in sicer od dneva, ko prejmemo denarno pošiljatev. Čim preje torej novi naročnik pošlje naročnino za prihodnje leto, tem več letošnjih številok bo prejel brezplačno!

Deželni odbor in odškodnine občinskih odbornikom za občinske seje. Deželni odbor je poslal te dni sledečo okrožnico županstvu na Kranjskem. Deželni odbor se je prepričal, da se plačuje v raznih občinah odškodnina iz občinske blagajne občinskim odbornikom za udeleževanje pri občinskih sejah. Vsled sklepa deželnega odbora v seji dne 20. septembra 1913 se opozarjajo županstva da je to nepostavno in da se morajo take odškodnine odpraviti, — ker udeležba pri občinskih sejah ne spada med one občinske opravke, za koje gre občinskim zastopnikom kako povračilo iz občinske blagajne po § 25. občinskega reda. To okrožnico je prebrati v prvi seji občinskega odbora ter o tem poročati deželnemu odboru!

Naša priloga. Današnji številki našega lista je predložila dobroznana tvrdka »Linaria«, tkalnica za platno in bombaževino v Spyju na Češkem prospekte z naročilnicami, katerih naj se cenjeni bralci poslužijo ob priliki naročanja blaga, posteljnega, namiznega in oblačilnega.

Pogreb junaka. Pretekli teden so pokopali v Ljubljani g. M. Zitererja, majorja v pokoju. Pokojnik se je udeležil leta 1849. vojne v Romanji in bojev ob Kremoni, leta 1859. bitke pri Solferinu in leta 1866. ko nadporočnik 66. pešpolka bitke pri Kustoci. V tej bitki se je posebno odlikoval. Ko ste 17. in 18. divizija pešpolka št. 66 pod vodstvom stotnika Hağa napadla dobro utrjeno in branjeno posestvo Kasa Kavalkina v dolini Molimenti, se je zgrudil stotnik Hağ pri naskoku na vrata, zadet v čelo, mrtev na tla. Nadporočnik Ziterer je brez odloga stopil na njegovo mesto in vdrl na dvorišče. Akoravno je bil pri tem na levi roki težko ranjen, je peljal svoje, kakih 50 po številu, naravnost preko dvorišča proti glavnemu poslopju, je vdrl v prvo nadstropje, odkoder je sovražnik z vso ljutostjo streljal na Avstrijce. Imel je

sovražnika pod seboj v pritličju in nad seboj v podstrešju, ranjen je bil od sovražne kroglje na levem očesu in levi strani prs, toda gonil je nasprotnika v ludem celournem boju iz sobe v sobo, v podstrešje poslopja. Ko so končno proti 2. uri popoldne dospela avstrijska ojačenja, je v podstrešju stisnjeni sovražnik videl, da je vsak odpor zaman in se udal nadporočniku Zitererju. Nasprotnikov je bilo 50 mož in štirje častniki. Za ta junaški čin je cesar odlikoval nadporočnika Zitererja z redom železne krone III. vrste in s plemstvom. Pozneje se je Ziterer udeležil tudi vstaje v Dalmaciji leta 1869. Po končani službeni dobi se je nastanil v Ljubljani v svojem rojstnem mestu, kjer je bil tudi od someščanov izvoljen v občinski svet.

Strašen pretep med cigani. V predmestju Ludvino v Krakovu so taborile tri cig. tolpe: dve poljski in ena moravska. Cigani so se večkrat med seboj sprli in stekli. Pred dvema tednoma so se pri nekem ženitovanju cigani stekli tako, da je bilo 50 ciganov z noži obklanih. 16. oktobra zvečer so se pa glavari treh ciganskih tolp pričeli med seboj ruvati. V pretep so posegli tudi ostali cigani, ki so planili z noži eden na drugega. Teplo se je 200 ciganov in cigank. Glavarja moravskih ciganov so tako z noži obdelali, da se je zgrudil mrtev na tla. Poleg zaklanega glavarja moravskih ciganov so bili še štirje cigani nevarno, 40 ciganov pa je bilo manj nevarno ranjenih. Ranjence so prepeljali v bolnišnico. Policija je z veliko težavo razdružila cigane. Ko je policija aretirala glavarja ene poljske tolpe, so se vrgli moravski cigani nanj, mu raztrgali obleko in so ga nevarno ranili. Policija je morala napraviti med ciganskimi tabori kordon, da je končala pretep.

Lovska statistika na Kranjskem. Izkaz leta 1910. ustreljene divjačine izkazuje, da so na Kranjskem napovedali imeiniki in zakupniki lovišč vsega skupaj čez 32.000 kosov koristne in blizu 16.000 kosov škodljive divjačine, ki so jo ubili, namreč: 45 jelenov, 3758 srn, 378 divjih koz, 15.151 zajcev, 367 divjih petelinov, 65 ruševcev, 1720 gozdnih jerebov, 8 snežnih jerebov, 130 skalnih jerebov, 688 fazanov, 6341 poljskih jerebic, 1507 prepelic, 988 gozdnih kljunačev, 420 kozic, 20 divjih gosi, 952 divjih rac, 1 medveda, 6 volkov, 1962 lisic, 291 kun, 207 podlasic, 190 dehorjev, 31 vider, 52 divjih mačk, 293 jazbeccev, 4692 veveric, 10 orlov, 10 uharic in precejšnje število kraguljev, vran, srak in podobnih ptic.

Smrtna nezgoda vsled neprevidnosti. V Orehku v postojnskem okraju je snažil posestnikov sin Glažar zvečer pištolo. Sedel je v kuhinji pri mizi, njegova sestra Antonija pa je pripravljala krmo za živino. Med snaženjem je Glažar, ki ni vedel, da je pištola nabita, sprožil petelina in krogla je zadela sestro v glavo. Dekle je bilo takoj mrtvo.

Zdravilo, ki je zakrivilo smrt. V Šklednju pri Trstu je živel s svojo ženo 78 let stari Lovrenc Flego. Možu že par dni ni bilo nekaj prav in zato je mislil, da bo

dobro, če si pomeša v črno kavo ricinovega olja. Poslal je torej svojo ženo v drogerijo, in ko se je ona vrnila z »zdravilom«, si ga je nalil v kavo. Pa joj! Ko je napoj posrebal, so se ga lotile bolečine in v 24 urah je bil — mrlič. Dognali so, da je žena dobila v drogeriji — jesihove kisline. Kako pa se je mogla zgoditi zmeta, še ne vedo.

Mesec dni v podcestnih kanalih. Iz Milana se poroča, da so v ondotnih kanalih zbiralnikih delavci te dni slučajno naleteli na kakih 18 let starega fanta, ki je bil čez in čez pokrit z nesnago in tako shujšan, da ga je bila sama kost in koža. Spravili so ga v bolnišnico in ko so ga osnažili in pa okrepčali z vinom in jedjo, je nesrečnež prišel toliko k sebi, da je mogel govoriti. Povedal je, da se piše Francesco Islando in da je slikar. 6. septembra je bil prišel v Milan in ker ni imel preobilnih sredstev, je mislil čez noč prebiti v mestnih nasadih; vlegel se je ondaj na neko klop in zaspal. Spečega sta pa napadla dva moška, ga popolnoma oropala, nato ga pa siloma vlekla v neko ulico, kjer je bil odprt kanal in ga vrgla noter. Ko je čez nekaj časa začel iskati izhoda, je v na vse strani vodečih kanalih zašel. Od tega časa je blodil po umazani vodi, splezal zdaj na desni, zdaj na levi zid, v vednem strahu, da se onesvesti in v umazani vodi utone. Hranil se je z odpadki, ki so plavali v kanalih in se komaj obranil podgan. Ko je čez dolgo časa dospel do nekega izhoda, ni imel več toliko moči, da bi splezal po železni lestvi navzgor.

Ministrova hči sobarica. Gospodična Gerda Pederson, hčerka sedanjega danskega poljedelskega ministra, služi v Londonu kot sobarica in je ponosna na to, da se sama preživlja.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

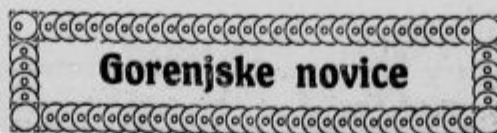
Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4³/₄% brez kakega odbitka

Uradne ure od 9. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Gorenjske novice

g Bohinjska Bistrica. Vsi občinski odborniki so se pri današnji seji z največjim odobravanjem in navdušenjem zavzeli za

kandidaturo naših za Bohinj tako neumorno delavnih in zaslužnih poslancev gosp. Pogačnika in gosp. Pibra. Vsi odborniki so se izjavili, da bodo z vsemi močmi delali na to, da bosta izvoljena z ogromno večino. Tedaj, vsi naši na volišče ter zmagaja je sijajna! — Občinski odbor se je soglasno izjavil, da bode z največjim veseljem skrbel za vse potrebno za tako koristen gospodinjski tečaj, ki ga otvorimo v četrtek. — Za sobotnega »Slovenca« se jih vedno več oglašja. Priporoča se, da pridno prebirate ta priznana najboljši slovenski dnevnik.

g **Predavanje v Škofji Loki.** Živinorejska zadruga za občini Zminec in Škofja Loka priredi v nedeljo, 26. t. m. ob 10. uri dopoldne v društveni dvorani v Škofji Loki predavanje o sadjarstvu. Predaval bo dež. sadj. učitelj g. M. Humek. Vabijo se vsi gospodarji in prijatelji sadjarstva!

g **Moravče.** Zaupni in volilni shod se vrši v nedeljo po prvi maši v dvorani Ljudskega Doma. Na shodu govori naš poslanec dr. Janez Krek. Udeležite se ga v obilnem številu. — »V tem znamenju boš zmagal«, to igro, ki je zlasti za današnji čas in letošnje leto velikega pomena, priredi popoldne po nauku naše izobraževalno društvo. K tej slavnosti vabi vse dobromisleče.

g **Vrhpolje pri Moravčah.** V ponedeljek se je začel zopet redni pouk na naši šoli. V krasnem, skoro novem poslopju naj se v bodoče širi prava omika po načelih našega vzora Slomška. Stroški za šolo so bili precej veliki; a vse se prenese, samo da se mladina res prav vzgaja in v šoli veliko koristnega nauči.

g **V Preddvoru pri Kranju** dobi farna cerkev, krasno župnišče in šola električno razsvetljava. Tamošnji graščak g. Gilbert Fuchs, znan po svoji dobrotljivosti, je dal na razpolago ne le elektriko iz svoje elektrarne, ampak prevzel je vse stroške vpejlave v znesku 3480 K. Delo izvršuje znana elektrotehnična tvrdka Siemens-Schuckert iz Ljubljane. Bog povrni blagemu gospodu, kateri je s to napravo neizrekljivo razveselil tamošnje farane!

g **Rodica pri Mengšu.** V naši mirni vasi imamo gostilničarico, katero pozna vse, mlado in staro, pod imenom: Polona. Z sosedi živi v vednem prepiru, je navihana in ima silno strupen jezik, tako da se ji vsak rajši izogne, kakor da bi jo srečal. Ni še dolgo, kar je napadla dejansko dacarja iz Domžal, ko je bil v službi. Sedaj je pa slabo naletela; vreča njenih zlobnosti je bila polna. Mislila je, da bo vse utajila, pa ni šlo. Deželno sodišče jo je nagradilo z dvema mesecema ječe. Sedaj bo za nekoliko časa mir pred njo in sosedje se bodo lahko malo oddahnili.

g **Šenčur.** Dne 18. oktobra je bil za občino Šenčur izvoljen za župana pristaš S. L. S., posestnik in gostilničar g. Ivan Okorn, po domače »Kobilekar«.

g **Trbeje.** V nedeljo, dne 12. t. m. je Slovenska kmečka zveza priredila pri nas shod, na katerem sta govorila gg. poslanca Jarc in Demšar in tudi predsednik Kmečke zveze, g. Brodar iz Hrastja. Gospoda poslanca sta v poljudnem govoru pokazala, kako so skrbeli in delali poslanci S. L. S. za blagor kmečkega ljudstva, pa obenem

v pravi luči pokazala razdirajočo liberalno politiko. G. Brodar pa je kazal na koristi, ki jih ima kmet od Kmečke zveze in spodbujal k združitvi na tem polju. — Navzoči so bili večinoma vsi možje in vsi poštenti fantje, ki so z zanimanjem in odobravanjem pazljivo sledili govornikom. Končno so zbrani volilci priporočili gospodoma poslancema svoje potrebe in soglasno sprejeli naslednje resolucije: 1. Zborovalci, zbrani na shodu Kmečke zveze v Trbojah dne 12. oktobra, izražajo svoje popolno zaupanje poslancem S. L. S. in v sedanjih okoliščinah posebno še g. deželnemu glavarju ter dr. Kreku, in so veseli, da so v zadnjem zasedanju deželnega zbora tako temeljito razkrinkali lažnjivo liberalno stranko. — 2. Prosjijo, naj poslanci S. L. S. vse storé, da se prepreči ali vsaj kolikor mogoče omeji točenje žganja, ki je krivo toliko nesreč in bede. — 3. Prosjijo, da po svojih močeh podpirajo domače združništvo.

g Iz Tržiča. Tržiška požarna bramba je imela dne 15. oktobra svoje nočne vaje. Ob pol 10. uri zvečer je poklical glas trombe svoje gasilce k nočnim vajam. Nočna vaja se je zares lepo, hitro in dobro obnesla, za kar vsa čast gasilcem in načelniku za njegovo disciplino. Dne 19. oktobra so imeli zadnjo dnevno vajo na Slapu pri papirnici. Tržiška požarna bramba priredi, ako bo vreme pripuščalo, v nedeljo dne 26. oktobra ob 8. uri zjutraj izlet na Brezje. Ta dan bo praznovala namreč tridesetletnico svojega obstanka.

g Shod socialnih demokratov v Tržiču. Veliki plakati so vabili tržiško delavstvo na shod k Pelarju preteklo nedeljo ob 3. popoldne. Sklical ga je znani Žeblačev Jožek. Toda kljub pozivu, da mora delavstvo priti, ga kar ni hotelo biti. In rdeči možakarji so čakali od treh do štirih. Tedaj se je zbralo na shodu blizu 40 oseb, med temi tudi več nevolivcev. Predsedovali so tako zakasnelemu shodu Jazbečev Luka in so dali besedo Bartlnu iz Ljubljane. Ta je premleval stare fraze iz »Zarje« in liberalnih časopisov. Najbolj se je mož hudoval nad elektrarno v Završnici. Toda ravno s tem napadom je sodrug Kristan pokazal svojo »posebno skrb« za delavstvo. Mesto da bi bil hvaležen deželnemu odboru, ki bo s tem podjetjem dal dobrega zaslužka premnogim delavcem, ga pa napada. Taki napadi bodo tudi doslej zaslepljenim oči odprli. Po teh znanih sumničenjih so zaključili Luka shod, ker se ni nobenemu izmed navzočih vredno zdelo še kaj dostaviti. Nobenega običajnega odobravanja ni bilo čuti po Bartlnovem govoru. Vrlo tržiško delavstvo je pa s svojo odsotnostjo pokazalo, kako malo ceni zborovanja rdečkarjev, čeprav se jih je vabilo s plakati. Bolje je jesti štruklje in bob doma, kakor pa premlevati slabo slamo pri Pelarju.

g Tržiške novice. Prihodnjo nedeljo priredi ženski odsek društva sv. Jožefa ob pol osmih zvečer zanimivo igro »Zaklad«. — V terek je važno predavanje v društvu. Predava g. župnik Peter Bohinjč iz Dupelj. Ta dan je stoletnica rojstva slavnega tržiškega zdravnika Pirca. In o tem znamenitem možu bo predavanje. Tržičani, ta večer vsi v društvu!

Dolenjske novice

d Kresnice. Šele te dni sem izvedel, da je »Slovenski Dom« v dopisu iz Kresnic poročal, da je bil izvoljen v cestni odbor za Kresnice in Hotič »naprednjak« Kukovica Franc. Podpisani izjavljam, da ta trditev ne odgovarja resnici, ker se še nikdar nisem prišteval naprednjakom, pač pa sem pristaš S. L. S. — Kresnice, 18. oktobra 1913. — Franc Kukovica, član litijskega cestnega odbora.

d Hotič pri Litiji. Liberalni prvak iz Zagorja je v večji družbi v Litiji ocenil liberalnega »prvoboritelja«, znanega tintomaza Ščuko tako, da se je treba tega človeka izogniti s senenim vozom. Pripovedoval je podrobno, kake težave dela stranki, namreč liberalni; pa to nas ne briga. Če je liberalna stranka obsojena v pogubo, je ta človek kakor nalašč, ki bo to storil brez nas. Konstatiramo, da je ta človek bil prisiljen pred sodiščem izjaviti in potrditi, da je on dopisnik »Slov. Doma«. S tem priznanjem si je sam pritisnil pečat obrekljivega in lažnjivega kljukca. Vsi nesramni dopisi obsavske plati izvirajo od enega in istega človeka. Za pomočnike in poročevalce ima ljudi dvomljivega poštenja, katere nazivlje »dragi kmetje«. Na Gor. Logu pri Litiji je njegov zvesti tovariš in poročevalec, človek, kateremu je sosed v obraz zabrusil, da je tat, pa ga do danes ni tožil. Ravno v tej vasi je bila pred nekaj leti tatarska družba na debelo. Pred enim letom je bilo vlomljeno v občinsko pisarno v Hotiču, in zlikovci, če ne sorodniki, pa vsaj somišljeniki Ščuke, so odnesli blagajno z vso njeno vsebino. »Poštenjak« z Gor. Loga, ki ima gotovo prakso v tej reči, brihtna glava seveda, je vrgl sum na župana. Ves čas se je v dopisih iz Gor. Loga in Hotiča naravnost namigavalo na župana. Kaka satanska zloba! Ker je župan na to le molčal in preziral napade na njegovo osebno čast, se je Ščuka spozabil, da je imenoval dve priči s Hotiča in pozval državno pravdnštvo, naj brzojavno ukaže zaslišati ti priči, ki bosta dokazali, da je župan res krivec in nihče drugi. Kdo je bil tega bolj vesel kakor župan sam! Le na ta način mu je bila dana možnost, da se oprosti suma, katerega razun Ščukinih tovarišev pač nihče ni imel za resno. Dne 8. t. m. sta bili v Litiji zaslišani ti dve slavni priči in odkrito izpovedali, da ni č ne vesta! Tako krađe dopisnik »Slov. Doma« iz Zagorja poštenim ljudem čast, da le zadosti svoji lažnjivi naturi; to pa v svesti si, da ga krije liberalna časniška imuniteta. Takim ljudem ni mogoče do živga; celo državni pravdnik se pusti naplahtati. To so razmere hujše kot v Albaniji.

d Litija. Lepa slovesnost se je vršila v Litiji na dan cesarjevega godu. Otvorila in blagoslovila se je nova občinska hiša. Litijska občina dosedaj ni imela svoje hiše. Vsakokratni župan je moral sam skrbeti za uradne prostore v svoji hiši. Deželni odbor je opeotovano priporočal, naj občina skrbi, da

pride do svoje hiše, pa tudi občani sami so to želeli. Ugodna prilika za to se je ponudila z nakupom stare šole za občinsko hišo. Poslopje stoji na najlepšem prostoru v Litiji, hiša sama je pa bila v slabem stanju. Lastnik hiše je bil krajni šolski svet, ali bolje, obe všolani občini Litija in Hotič. Interesenti hotiške občine so hoteli, da se poslopje kar najdražje proda na javni dražbi. Litijski občinski odbor je pa soglasno sklenil, kupiti poslopje za občinsko hišo. Z večino je krajni šolski svet sklenil prodati poslopje litijski občini za ceno 6000 kron. Proti temu sklepu se je pritožila hotiška občina in zahtevala, da se proda stara šola na javni dražbi za vzklicno ceno 10.000 K. S posredovanjem obeh županov se je končno dosegel sporazum obeh občinskih odborov, da se proda poslopje litijski občini za 8000 kron. Krajni šolski svet in občinski odbor v Litiji sta nato sklenila kupno pogodbo. Za pokritje kupnine in za poprave poslopja je občinski odbor soglasno sklenil najeti posojilo 12 tisoč kron. Posojilo se je dobilo pri »Hranilnici kmečkih občin v Ljubljani«. Županstvu se je posrečilo pridobiti orožniško postajo, da pride stanovat v gornje prostore občinske hiše. Na ta način je rešeno vprašanje delne amortizacije posojila. Da bo pa poslopje ustrezalo vsem namenom za občinski urad in orožniško vojašnico, se je moralo temeljito vse popraviti in prezidati. Vse to je dalo veliko dela in nepričakovanih stroškov, tako da stane popravilo okrog 6 tisoč kron. S kupnino torej stane vse skupaj okrog 14 tisoč kron. Zato je pa poslopje zdaj ne le, da je vse praktično urejeno, je tudi ena najprijaznejših hiš v trgu in prezentira vrednost svojih 23 tisočakov. Gotovo je bila srečna misel, da je občina porabila priliko in pridobila lastno poslopje, kajti v nekaj letih se bo hiša sama izplačevala in čez čas bo imela občina tudi dobiček od nje. Samo vprašanje časa je, da občina pridobi vse savsko nabrežje pod trgom od Lebingerjevega vrta do živinskega sejmišča. Ta svet, danes zapuščen, bo enkrat v kras in korist našemu trgu. Tik ob tem svetu stoji občinska hiša; kaj primerno bo za občino, ko pridobi ta prostor. Na tem prostoru ob cesti se bo že v kratkem gradila javna občinska mostna tehtnica in poleg te se postavi že nabavljena živinska tehtnica, in obe bodo pod eno streho. Že samo radi javne tehtnice je vredno, da je občina pridobila lastno hišo, ker v trgu ni nikjer bolj ugodnega prostora za tehtnico, kakor poleg občinske hiše. Da je skrajna potreba v Litiji za javno tehtnico, tega ni treba nikomur dokazovati! Torej, če upoštevamo, da bo sčasoma tudi tehtnica lep vir dohodkov za občino poleg prihranjene stanarine za občinski urad in stanarine vojašnice, potem o kakem obremenjenju davkoplačevalcev ne more biti govora. Poprava hiše se je vršila v lastni režiji in so se vsa dela oddala domačinom. Spodobilo se je, da se do

godek, ko se občinski urad za vedno nastani v lastni hiši, dostojno proslavi. V ta namen je županstvo določilo dan 4. oktobra, na god presvetlega vladarja v proslavo godu in proslavo 65letnice vladanja. Z okrožnico je bil vabljen občinski odbor k cesarski sveti maši in po sveti maši k blagoslovljenju občinske hiše. Sveta maša se je vršila ob 8. uri. Takoj po sveti maši se je zbral občinski odbor v novi pisarni. Gospod dekan Rihar je v ornatu in ob asistenci gospoda župnika Kralja in gospoda beneficijata Koviča slovesno blagoslovil križ v pisarni in potem hišo in vse prostore. Po končanih molitvah je gospod dekan spregovoril navzočim o pomenu blagoslova sploh in pomenu svetega križa v javnem življenju. Lep obred in krasne besede gospoda dekana so na vse napravile globok vtis. Gospod župan se je zahvalil gospodu dekanu za blagoslov, zahvalil vrlim možem odbornikom, ki so omogočili, da je občina pridobila to lepo poslopje; spominjal se godu in 65letnice presvetlega vladarja, v katerega proslavo in večer spomin otvarja občinsko hišo.

d Šmartno pri Litiji. Kmečka zveza za tukajšnji okraj je imela v nedeljo 12. t. m. svoj redni občni zbor, ki pa se je razvil v lep volilni shod. Deželni odbornik, gospod dr. Lampe, je poljudno in stvarno predložil račun o delovanju deželne zboru, zlasti v zadnjem zasedanju. Nad 200 mož je vztrajalo nad dve uri pri shodu. Ob koncu se je shod izrekel za to, da ostanejo kot kandidati za prihodnjo deželnozbornsko volitev dosedajni gospodje poslanci: dr. Evg. Lampe, dr. Zajc, I. Vehovec in F. Košak, ki bodo pri volitvi tudi sigurno skoraj enoglasno izvoljeni. Zato bodo šli volilci z veseljem v volilni boj zoper gnjili in brezverski liberalizem. Podpredsednik »Kmečke zveze« pa je poročal ob kratkem o njenem dosedanjem delovanju in o njenih nalogah v bližnji prihodnosti. — V nedeljo 26. t. m. bo v društveni dvorani po popoldanski službi božji redni letni občni zbor izobraževalnega društva, pri katerem bo tudi predaval gospod dr. J. Mazek o testamentu. Ker bo predavanje strokovnjaško, zanimivo in koristno, zato naj člani poskrbe, da bo dvorana polna. — Dobili smo novega občinskega slugo in nočnega čuvaja. Upamo, da bo sedaj mogoče natančneje nadzirati izpolnjevanje obrtnih in policijskih predpisov po gostilnah, da bo vladal red in mir, katerega že dolgo pogrešamo.

d Prežganje pri Litiji. Naše izobraževalno društvo oziroma telovadni odsek Orel je dne 19. oktobra po popoldanski službi božji zopet uprizoril veselico z igro in srečolovom. Poleti so se fantje vadili za katoliški shod, kojega so se polnoštevilno udeležili. Mislili so napraviti večjo prireditev in javno telovadbo s pomočjo bližnjih odsekov, vendar se je ta misel opustila z ozirom na oddaljenost, kratak dan in nestanovitno vreme. Vršila se je prireditev le za domače udeležence. Nacelnik Jožef Gale je v jedrnatem govoru pozdravil udeležence, navdušeno govoril o albanskem junaku Skenderbergu, ki se je boril proti Turkom, da bi rešil svojo domo-

vino; enako se mora slovenski mladenič bojevati proti novodobnemu Turku, alkoholu. Nato se je uprizorila jako poučna in resna igra v štirih dejanjih »Kazen ne izostane«, ki so jo fantje dobro igrali, posebno prednašanje in kostumi so bili prav dobri. Občinstvo je bilo prav zadovoljno.

d Leskovec pri Višnjigori. Umrli je dne 15. oktobra Franc Rus, vulgo Zetčev oče. Pokojni je bil v 92. letu svoje starosti; bil je do zadnjega čil in krepak. 55 let je bil družabnik Družbe sv. Mohorja, sedaj in ves čas naročnik »Domoljuba«. Cerkveni ključar je bil čez 50 let. Tudi je bil preje dolgo let občinski odbornik, zvest pristaš S. L. S.

d št. Rupert. Zgodovina fare št. Rupert je prišla na svitlo. Spisal je knjižni profesor v pokoju, g. Steklasa, ki je zbiral približno tri leta gradivo po raznih knjižnicah in arhivih. Farani, sežite po knjigi in dajte jo otrokom, da jo prebirajo sedaj v zimskem času. Cena v primeri s stroški in delom ni visoka. Naj bi jo imela vsaka hiša! — Volitve v deželni zbor so pred durmi! Vsi dobromisleči ljudje na krov in na delo. Glejmo, da bo št. Rupert častno stal na straži in rešil svoje dobro ime! Moške klepetulje o Johanci, o Kamilci in o drugih neumnostih le pustimo, naj lažejo, saj sami sebe razodevajo, kakšni so.

d Na Sv. Gori premišljujemo. Ljudski tabor na Veliki Šmaren nam ne gre iz spomina. Takrat smo videli liberalce v njih pravi podobi. Zakaj je prišel zagorski Tauffer napraviti ves nemir in vse tisto razburjenje? Oči nam je pa zelo odprl. Po njegovi zaslugi mnogi šele sedaj poznajo gnusni liberalizem. Sedanji rod bo še svojim naslednikom vedel povedati o tožbi zoper našega g. župnika Lovšina. Liberalci so se v tej tožbi naslikali in veden spomin. Velika množica nas je bila takrat na shodu. Tožen je bil samo naš g. župnik. Vsak izmed nas bi bil lahko na ta način tožen. Ta stvar dá nekaj misliti. »Domoljub« je 21. avgusta t. l. okrcal petero mož. Ti možje so naročniki »Slovenskega Doma« in nasprotniki g. župnika. Nekateri teh mož so lazili okoli c. kr. okrajnega glavarstva zaradi župnikove bere. V nedeljo, dne 15. junija so bili gotovi možje na Sv. Gori o priliki odkritja že pol leta odkritega spomenika pri taki maši, ki je sploh ni bilo. Svoj čas je g. župnik pobiral za zastavo Marijine družbe. Gotova dekleta so naredila zastavo iz cunj in jo obesila na neko hišo, kjer so dekleta zapisana v družbo. Sedanji g. župnik je kot goreč dušni pastir in dober govornik začel farane buditi iz mlačnosti. Prirejal nam je lepe cerkvene slovesnosti, ob katerih so ljudje trumoma pristopali k sv. obhajilu. Vsestransko je povzdignil cerkveno življenje. Kako lepo podučuje v šoli naše otroke, za kar so mu krščanski starši vsi hvaležni! Za pravi napredek in blagor kmeta se trudi zunaj cerkve. Pravi naši domačini in dobri farani znamo ceniti župnikov trud za blagor kmeta. Zato pa iz dna duše obsojamo nevredne farane, ki ga črtijo zato, ker je duhovnik na svojem mestu. Nekateri so rekli: »Doli ga moramo spraviti, če imamo še kakega duhovna ali pa nobenega.« To ni bil glas pravega slovenskega kmeta. Slo-

venski kmet tako ne sme govoriti. Tožba proti g. župniku je pustila madež na naš fari. Veliko število nas je blizu stalo in smo g. župnika videli v obraz. Pa smo videli in slišali, da o Kamili Theimer ni nič rekel in nič potrdil. Prišežemo tudi lahko še to, da ga vse liberalne priče niso videli v obraz. Liberalci so se za Kamilo oprijeli, kakor se skuša potapljačji človek rešiti za vsako bilko. Liberalne stranke tudi Kamila ne bo rešila. Kakšno korist pa naj imajo naši kmetje od te dunajske nepoznane Nemke? Pa zanjo gredo v boj proti domačemu g. župniku!

d V Šmarjeti je bil slavni deželni odbor 17. t. m. priredil premovanje goveje živine. Pripeljali so 114 krav, 102 telci in 23 bikov. Razdelilo se je med posestnike lepe živine en tisoč kron. Naj bo slavnemu deželnemu odboru na tem mestu izrečena najpristrčnejša zahvala za to prireditev! Živinorejci pa glejte, da boste skrbeli za lepo živino, saj se pri živini največ priredi! Ubogajte, kar je naročal blag. g. deželni živinorejski nadzornik Legvart, da boste ob prihodnjem premovanju pripeljali še lepše živali! Ubogajte pa tudi najboljši svet, da pri prihodnjih volitvah v deželni zbor nikar nobenega drugega ne volite kot kandidate Slovenske Ljudske Stranke, ker le ta res kar največ mogoče pomaga stiskanemu kmetu! Šmarječani, ostanite pri stari navadi! Nasprotniki naj pri nas nič ne opravijo!

Danes rdeč — jutri mrtev!

se bi lahko opravičeno trdilo z ozirom na stotero sredstev, ki so jih danes v časih naših naznanila, da jutri zopet a pozorišča izginejo.

Tu ne pomaga nobena reklama

ko sredstvo samo ne drži, kar naznanilo obljublja. Nasprotno pa opozarjamo tukaj kratko, ponizno in brez vsake reklame na dva sredstva, ki sta se že od zadnjega stoletja smatrala kot popolnoma zanesljivo izkazala in sicer: 1. Izborni Fellerjev zelenišni fluid z znakom »Elzafluid«, kateri — kakor smo se sami prepričali — odpravi bolečine, ozdravi, osvabi, okropi mišice in kite, vpliva odlično in poveča opornost, prepreči mnogo revmatičnih in lažkih bolezni, ki se jih dobi vsled prepiha ali prehlajenja. 12 malih ali 6 velikih ali 2 specialni steklenici franco 5 K. 2. Vam hočemo povdati, da tisočero ljudi proti pomanjkanju apetita, gorečici (Sodbrennen), težji v želodcu, nagonu k plivanju, slabostim, kovanju, napenjanju in proti vsakemu motenju prebave s posebnim uspehom rabi Fellerjevo odvajalno Habbarbarakroglice z znakom »Elzafluid«, 6 klat 4 K franco, in vedno zopet čisto mo roči!

Nič ne gre čez dobroto

obeh Fellerjevih pripravah z znakoma »Elzafluid« in »Elzafluid«, ali pazi na

so pred posnemanji in narčni naj se ju pristno s tem, da se natančno naslovi na:

E. V. FELLER, lekarnar v Stubici, Elzatrj 16 (Hrvaško).

Notranjske novice

n Dobava vode za občino Bukovje pri Postojni. Prebivalstvo te občine je usmiljenja vredno, ker trpi največje pomanjka-

nje vode. Ne samo živina, ampak tudi ljudje so ob vsaki suši prisiljeni hoditi po vodo globoko doli v jarke, koder prihaja živa voda iz podzemeljskih jam. Že nad 17 let prosijo, da bi se jim preskrbela pitna in porabna voda. Razni inženirji so tekom let iskali pripravnih studencev v obližju, da bi se napravil vodovod. Ker pa je izdaten studenec oddaljen nad eno uro in bi bil vodovod izpod Nanosa nerazmerno drag, se je dež. odbor odločil, da napravi v Bukovju, Gorenjem in v Predjami več kapnic, ki bodo ustrezale potrebam. Dež. stavbeni urad je to poletje izdelal potrebne načrte, dež. odbor je dovolil 30% podpore v pokritje vseh stroškov. Ako interesente prevzamejo tudi 30% prispevka, je gotovo, da bode država prispevala ostalih 40% in da se bodo pričele kapnice graditi že prihodnjo spomlad. Toliko v pojasnilo na razna vprašanja.

n **Hrenovice.** Zanimivo je vedeti, kako se je godilo Zamanovim tekom vseh dolgih pravd. Najprej je šlo na veliki zvon: Bum, bum, kakšno krivico so nam naredili kaplan in cerkveni pevki! Ala tožit. Vsi trije bodo zaprti. Čast se nam mora vrniti. — Marsikak lahkovernež se je dal premotiti ter že postrani pogledoval »hudodelke« pevke. — Prišel je sodni dan. Imenitno so se peljali Zamanovi v Senožeče, saj so tudi učiteljico peljali s seboj polni upa zmaže. A glej ga spaka, obravnava se je preložila. Tudi zgovorna naša učiteljica ni mogla pomagati. Pilo se je pa ta dan vendarle. Pa veselo je bilo. »Ako danes ni šlo, pa prihodnjič, saj ni še vseh dni konec,« je odmevalo. — Prišel je drugi sodni dan. Sedaj se je pa proti Senožečam vozilo že bolj klaverno. Priče so govorile, a mesto »hudodelcev« so pa Zamanovi lezli v smolo. Menda jih še niso toliko čuli kakor pri teh obravnavah, pri katerih so iskali časti. Pa tudi naše šolske razmere so se dobro osvetlile. Razburjeno si je naš šolnik Zaman gladil brado. Sodnik je »hudodelce« oprostil, Zaman s hčerka pa je obstal kakor obsojen. Sedaj tudi pijača ni teknila. — A prišel je še tretji sodni dan. Sedaj pa kar peš v Senožeče, a ne več kot tožniki, ampak kot zatoženi. Hudo vseh hudih pa še to, ker ni hotel sodnik pripustiti hčerki k pričevanju. Zaman je torej svoji hčerki zaman peljal

v Senožeče. Nazadnje res ni kazalo drugoga, kot misel na revolver. Slednjič pa še obsodba. Najprej tožiti, potem pa sam obsojen biti, to je hudo. Tako je bilo pri Zamanovih vse hrepenenje po časti, ves trud za čast, vse le zaman. To je hudo. Pri posredovalnem uradu je Zaman rekel: »Tako sem razburjen, da še modrasov ne morem loviti.« In res so se modrasi, predno so pričeli zimsko spanje, menili: »Kam je šel bradati mož, ki nam je kalil mir, stregel po življenju ter za naše glave dobival po kroni in po 50 vin. od klerikalnega deželnega odbora, ki mi je trn v peti.«

n **Preserje.** Iz popotne torbe. Vzajem palico v roko in jo mahnem skozi Preserje proti Kamniku. Pred vasjo se ustavim in vidim razmetane deske. Ko vprašam, kaj se je tukaj godilo, zvem, da so »Sokoliči« župo kuhali, pa kakor sem slišal, se jim je popolnoma prismočila. V Kamniku zagledam nov lep Gasilni Dom z brizgalno. Bog daj, da bi je nikoli ne rabili, razun pri vajah. — Ker je list »Dan« pred kratkim pisal, da znajo naša dekleta imenitno plesati, zlasti pa preserske oziroma kamniške Bogomile vsako nedeljo plešejo, sem tudi sem svoj nos vtaknil; pa sem zvedel, da v preserski fari društva »Bogomile« sploh ni. — In še nekaj. Ko sem se vračal na nedeljo 5. oktobra t. l. zvečer proti domu, zaslišim vpitje. Mislim, kaj naj to pomeni, kar spoznam, da so to »Sokoli«. Vpili so »Auf čukarija«, »Auf čuki«! Vpili so kot zverine; za varstvo sta bila med njimi dva lovca s puškami. Mislim sem, zdajpazdaj se bo kakšen naših fantov ali mož oglasil, potem bo pa kraval. A naši ljudje so se jim smejali in so mi rekli: »Pustimo rogovileže pri miru. Bodo že jenjali.« Pаметen nauk!

n **Okrožni sestanek živinorejskih združenj za Notranjsko** se vrši 29. oktobra 1913 ob 1. uri popoldne v hotelu »Južni koldvor« v Št. Petru na Krasu. Spored: 1. Jalovost krav, poroča g. Fr. Černe, deželni veterinar. 2. Premovanje živine, poroča g. J. Legvart, živ. nadzornik. 3. Vnovčevanje živine, poroča g. Fr. Kristof, živ. instruktor. 4. Razgovor o eventualnih delitvah okrožja za Notranjsko, eventualna volitev novega oziroma novih predsednikov; poroča g. Jos. Pristov, predsednik okrožja. 5. Slučajnosti. Vsaka zadruga naj pošlje

vsaj 1 ali 2 zastopnika. Dobrodošli bodo sploh vsi živinorejci, ki se zanimajo za povzdigo živinoreje simentalske pasme.

n **Št. Vid pri Vipavi.** Dne 13. oktobra se je vršil tu poldneven tečaj za razstreljevanje zemlje, kojega je vodil deželni sadjarski učitelj g. Humek. Tečaja se je udeležilo obilno število kmetovalcev, ki so z zanimanjem poslušali predavanje gospoda učitelja. Prepričani smo bili ob praktičnem poizkusu, da ako se priprava za razstreljevanje, t. j. dinamom, poceni, se bo omenjeno sredstvo skoro gotovo uspešno uporabljalo za rigolanje vinogradov, s čemur bo veliko stroškov, zlasti pa trpljenja prikrašjanega. — Ravno ta dan se je tudi otvoril tukaj prepotrebni gospodinjski tečaj za dekleta, o katerem imajo naši starokopitneži marsikake pomisleke. V tečaj je bilo sprejetih 23 deklet, poučujeta dve gospodični učiteljici, Petsche in Eisenhart. Tečaj bo trajal šest tednov in kakor čujemo, se bo zaključil z javno izkušnjo, kjer se bo vsakdo lahko prepričal o uspehih tečaja.

n **Žiri.** Javna zahvala. Čevljarska gospodarska zadruga na Dobračevi pri Žireh je letos svoje novo združno poslopje dogotovila. Ob tej priliki si šteje načelnstvo te zadruga v prijetno dolžnost izreči visokemu deželnemu odboru za izdatno podporo, kakor tudi zavodu za pospeševanje obrti za napravo načrtov, po katerih je ta stavba ena izmed najlepših na Dobračevi, v imenu vseh združnih članov najtolepšejo zahvalo. — Načelnstvo čevljarske zadruga na Dobračevi, 19. oktobra 1913. Ivan Zajc, načelnik; Anton Žakelj, Anton Anzel, odbornika. — V čevljarski zadrugi je pretečeno nedeljo predaval g. dr. L. Pogačnik o gospodarski povzdigi obrtnega stanu. Poslušalci so pozorno sledili lepim izvajanjem. — Novo združno poslopje čevljarske gospodarske zadruga bo na Martinovo nedeljo blagoslovljeno in v celoti izročeno svojemu namenu. — Tukajšnje avtomobilno podjetje je naprosilo, da dobi tudi pošto za prevažanje. Če vpoštevamo, da dobimo časnike in drugo pošto šele ob pol 3. popoldne, bi bilo že z ozirom na promet zelo želeno, da bi bila prošnja ugodno rešena. V tem slučaju se takoj naroči še drugi avto. — Neki Kristan je imel v nedeljo pri nas

Peveci, župniki, učitelji o Sirolin „Roche“

= pri obolelostih sopil: =

Učitelj R. Sch. v Kelmorajnu.

Trpel sem va hudem in trdovratnem katarju, ki ga je Sirolin „Roche“ takoj omilil. Ta izdelek tudi pospešuje tek.

Župnik R. Sp. v W. (Rizacija).

Moj bronh. katar je Sirolin „Roche“ prav hitro odstranil; zakaj ozdravljenje je nastopilo obenem z zavžitjem Sirolina „Roche“.

M. S. dvorni operni pevec H., D.

Imel sem močan kašelj in sem na naredbo g. dr. S. rabil Sirolin „Roche“. Uspeh je bil sijajen.

Pevec H. B. v Curihu.

Sirolin „Roche“ mi že več nego leto dni izbornu služi. Na njegove uspehe bodem v strokovnem časopisu „Der neue Weg“ opozoril v članku.

Pri influenci, naduhi, pljučnih boleznih, je Sirolin „Roche“ neutrpljivo pomoček jaččezga učinka na pljuča in ves organizem. Sirolin „Roche“ je izborne slasti in je posebno pripraven za odoračalno zdravljenje. Sirolin „Roche“ se dobi po vseh lekarnah, 4 K originalni zavitek.

